

HATVAN ÉVEL EZELEŐTT JÖTT AMERIKÁBA DEZSŐ JÁNOS, AZ AMERIKAI MAGYARSÁG LEGNÉPSZERŐBB VEZETŐJE.

Ő avatta fel Washington szobrát Pesten és Kossuthét N. Y.-ban.

Hatvan évvel ezelőtt érkezett meg Bridgeportra egy 19 éves fiatal ember Abaujmegyéből, Göncről. Ahogy beszélgettünk vele a napokban gyönyörű fairfieldi otthonában, elmondja, hogy nem azért jött, hogy itt maradjon. Ugy tervezte, hogy néhány évig dolgozik itt és ezalatt összegyűjt egy kis pénzt, hazaviszi a dollárokat Magyarországra és a dollárokkal üzletet nyit Göncön. De vele is az történt, mint annyi sok ezer magyarral: miután rájött, hogy Amerikában nemcsak pénz lehet keresni, de ami sokkal fontosabb olyan szabadon élni, mint sehol máshol a világon, ittmaradt. A husiparban dolgozott az óházában

Dezső János, aki most közel jár nyolcvanadik életévéhez, de szellemileg teljesen friss és bár visszavonultan él és nem jár ki, mindenről tud és mindenről van egyéni és határozott véleménye. Nem sok iskolát járt Magyarországon Dezső János, nem volt mása, amikor megérkezett Amerikába, mint két dolgos keze, munkakedve, kitarása és becsületes szive. Először, mint segéd dolgozott, majd önálló üzletet nyitott, később áttért a real estate üzletre, közjegyzői és hajójegy irodája volt és két évtized alatt egyik legtiszteltebb vezetője lett az amerikai magyarságnak.

"KI AZ URALKODÓJA?"

Csak kora ifjúságát töltötte Magyarországon, de ma is magyar hazafi, mintha tegnap érkezett volna az óházából, soha nem ta-

nult meg tökéletesen angolul. Elmondja, hogy abban az időben könnyebben lehetett megszerezni az amerikai állampolgárságot mint manapság. Az első papirt rögtön kiadták és röviddel azután az amerikai állampolgárságot. Csak azzal volt baja, hogy az amerikai hatóságok azt akarták beírni a papirosába, hogy osztrák állampolgár volt, magyarokról nem tudtak. "Hát ki az uralkodója" — kérdezték Dezső Jánostól, amikor ragaszkodott hozzá, hogy ő nem osztrák, hanem magyar — "ugye Ferenc József?" Persze hogy az, — válaszolta Dezső János — de én mégse vagyok osztrák, hanem magyar". Aztán a konzulátussal se tudta megértetni magát, amikor valami elintézni valója akadt, mert ott csak németül beszéltek, a fiatal Dezső János pedig ragaszkodott hozzá, hogy magyarul beszéljenek vele az osztrák-magyar konzulátuson.

"NINCSEK NALAM JOBBI MAGYAR"

Szorgalommal és kemény munkával kis vagyont szerzett, megnősült, gyerekeket nevelt fel és résztvett a magyar egyházi és a kezdő egyleti életben. Közben hazalátogatott, de utazásairól azzal tért vissza, hogy többé nem tudna az akkori Magyarországon élni. Egy alkalommal össze is vészett a határon a csendőrökkel, mert tanúja volt annak, hogyan bántak a néppel. "Aki évekig itt élt — mondja — nem tudott volna többé szolgabírák Magyarországon élni". Majd hozzáteszi:

"Én jó és hűséges polgára lettem fogadott hazámnak Amerikának és ma is az vagyok. De azért jó magyar maradtam. Merem mondani, nem találhat nálam jobb magyart egész Magyarországon. Akik Magyarországon élnek, elnyomás alatt éltek, aztán keresztül ment rajtuk a kommunizmus, nazizmus, most megint a kommunizmus, soha se éltek szabadságban, nem tudták kifejlődni, mint mi, itt Amerikában. Azért a kötelességünk, hogy segítsünk rajtuk, anyagilag is és amennyiben ez módunkban áll, abban is, hogy végre ők is szabadságban élhessenek, mert csak az felel meg a magyar léleknek. Csak szabad-

ságban lehet nagyot alkotni, mi itt amerikai magyarok megmutattuk az egész világnak, hogy mire képes a magyar, ha szabadsága van.

A SZEGÉNY GÖNCI FIU KARRIERJE

Az egyházi és különösen az egyleti életben hamar felismerték Dezső János szervező tehetségét és vezéri kvalitásait. Először kisebb állásokra választják meg a Bridgeporti Szövetségben, de 1914-ben elnöke lesz a Szövetségnek és az marad harminc évig, amely idő alatt az ő nevéhez fűződik nemcsak az, hogy a Szövetség abban az időben zavaros ügyeit rendbe hozza, de annak naggyá fejlesztése is. Az egész amerikai magyarságnak egyik legtiszteltebb és általános szeretetnek örvendő vezetője lesz a szegény gönci fiu, aki vagy két évtizeddel azelőtt egy fillér nélkül érkezett meg Amerikába.

29 volt

Minden nagyobb országok megmozdulásnak ő a lelke és az irányítója. Közben a bridgeporti magyarok érdekében megalapítja a Bridgeporti Üzletemberek egyesületét, amelynek elnöke lesz, tevékeny részt vesz a bridgeporti West Side Bank megalapításában, amelynek igazgatósági tagja és alelnöke lesz. Ő képviseli az amerikai magyarságot 1905-ben, Budapesten, Washington szobrának leleplezésénél, ő mondja a felavatató beszédet New Yorkban a Kossuth szobor leleplezésénél. Ez alkalommal nem törődve Széchenyi követ jelenlétével, olyan kuruc beszédet mondott és olyan súlyos kritikával illette az akkori magyar kormányt, hogy a rendezőseget a legnagyobb zavarba hozta, viszont a vagy huszezer főnyi jelenlévő amerikai magyarok annál felkesebben ünnepelték. Ő volt az elnöke a pitsburghi nemzetgyűlésnek és ő elnökölt Budapesten a Magyarok Világszövetségének megnyitó ülésén.

*Dócsomó
leleplezés*

